Motion

1981/82: 1882

Bo Siegbahn

Ändrad organisation för kultur- och fritidsverksamheten för sjöfolk

Handelsflottans kultur- och fritidsråd (HKF) planlägger, samordnar och genomför kultur- och fritidsverksamhet för sjöfolk. Rådets verksamhet inriktas på kulturell service som avses ge en bild av det svenska kulturutbudet genom distribution av TV-kassetter, ljudband, tidningar, litteratur och film samt biblioteksverksamhet. Rådet ordnar även idrottsarrangemang och driver idrottsanläggningar i Stockholm och Göteborg. Ett platsombud är anställt i Norrköping. Rådet samarbetar med bl. a. motsvarande nordiska organisationer, med svenska kyrkan i utlandet (SKUT) och med lokala HKF-föreningar samt – när det gäller idrottsfrågor – med kommuner och idrottsorganisationer.

Rådets verksamhet finansieras via handelsflottans kultur- och fritidsfond, som tillförs en viss del, f. n. 7 milj. kr., dock högst 9,0% av nettobeloppet av erlagda statliga fyravgifter. Filmverksamheten skall dock finansieras med filmhyror. Över statsbudgeten anvisas ett formellt belopp av 1 000 kr.

Inom den svenska handelsflottan minskade under 1960- och 1970-talen antalet ombordanställda drastiskt. Rådets verksamhet har därför ständigt minskat. Samtidigt har antalet utomlands yrkesverksamma svenskar, exempelvis inom FN, UD, SKUT, SIDA och inom den svenska exportindustrin växt. Även dessa grupper kan med rätta kräva samma kulturella service som de ombordanställda. En verksamhet bör därför skapas som tillgodoser alla dessa gruppers kulturbehov.

HKF som tidigare var en del av sjöfartsverket är en alltför liten myndighet med förhållandevis dyrbar administration. Det nuvarande systemet med finansiering genom tillförsel av en viss procentandel av influtna fyravgifter är synnerligen otillfredsställande, då rådets ekonomiska ramar därigenom bestäms av seglationen på Sverige och inte av antalet ombordanställd personal. Kultur- och fritidsfondens starka tillväxt under senare år visar att den ekonomiska ramen varit alltför stor.

HKF bör snarast avvecklas och delar av dess verksamhet överföras på andra myndigheter. Avvecklingen kan exempelvis ske på följande sätt.

I flertalet svenska hamnar är omsorgen om gästande sjöfolk en kommunal angelägenhet. Detta borde även gälla Norrköping, Stockholm och Göteborg. Rådets idrottsanläggningar på de båda sistnämnda orterna bör överföras i kommunal regi. Anläggningarna är stora och dyrbara och torde kunna utnyttjas betydligt effektivare än som nu är fallet. Avtal bör tecknas för att säkerställa de ombordanställdas möjligheter att utnyttja anläggning-

arna. En idrottssekreterare bör knytas till sjöfartsverket med uppgift att handha internationell sjöfolksidrott. All övrig av rådet ledd idrottsverksamhet bör överföras till resp. kommun, eventuellt med statsbidrag.

Sjömansbiblioteket var tidigare en självständig verksamhet som hade ett intimt samarbete med stadsbiblioteket i Göteborg. Några vinster har inte uppnåtts genom överföringen till HKF. Biblioteksverksamheten föreslås åter bli knuten till stadsbiblioteket i Göteborg eller något annat bibliotek. Biblioteket bör sedan på samma grundprinciper som folkbiblioteken förse i första hand de ombordanställda men ev. även annan utlandspersonal med böcker och tidningar och finansieras över statsbudgeten.

Återstående verksamhet, film samt ljud- och TV-kassetter, bör överföras till en lämplig myndighet under utbildningsdepartementet, exempelvis arkivet för ljud och bild (ALB) och finansieras över statsbudgeten. Då ALB i dag arkiverar allt aktuellt radio- och TV-material torde myndigheten ha utmärkta förutsättningar att handha verksamheten. Filmverksamheten bör avvecklas och svenska spelfilmer överföras på TV-kassetter. Programurvalet bör, liksom i dag inom HKF, göras av en referensgrupp med representanter för berörda avnämargrupper.

HKF:s utländska verksamhet sker i dag i intimt samarbete med UD och SKUT, särskilt beträffande distributionen. Detta samarbete bör och kan utnyttjas även vid en omorganisation med en utökad målgrupp.

En avveckling av HKF skulle betyda en avsevärd ekonomisk besparing för samhället, samtidigt som väsentligt fler medborgare skulle få tillgång till ett värdefullt kulturutbud. En besparing i storleksordningen 3 milj. kr. torde kunna göras på den administrativa sidan och på de dyrbara och dåligt utnyttjade idrottsanläggningarna.

Det bör kanske slutligen nämnas att HKF:s nuvarande organisation tillkom i mitten av 1970-talet, bl. a. efter utredning av statskontoret. Redan under dessa diskussioner förelåg ganska delade meningar om verksamhetens omfattning och organisation. Utvecklingen har visat att framförda invändningar var berättigade.

Med hänvisning till ovanstående hemställer jag

att riksdagen hos regeringen anhåller att verksamheten vid handelsflottans kultur- och fritidsråd utreds under beaktande av vad som sägs i motionen.

Stockholm den 26 januari 1982

BO SIEGBAHN (m)